

تاریخ بویو مذهبی اعتقادلاردا غُلو ائدئلرین شاهی اولموشوق کی شیعه مذهبندهده واردیلار.

«غالیلار» اؤزلرینی مسلمان گؤرسدنلر دیلر کی اماملرین نقشی بارهده غلو ائدیپ اماملارین مقامی بارهده اعتدالان کنارا چیخانلاردیلار. اونلار اماملار بارهده اساس سیز سؤزلر دانیشیرلار. اماملارین بو جور انحرافلاری آشکار صورتده قیناییب دانلایبیلار.

حضرت علی (ع) و اوغلو امام حسندن (ع) سونراکی اماملارین هنج بیرین ساییب مقامی بوخیدی. بو استئنا امام رضا بارهده ده اولور چ.نکی امام رضا (ع) ولیعهدلیق مقامینی مجبوری و عزل-نصبی اختیاری اولمادیقی تقدیرده قبول ائلهدی.

سیاست اینن جدی صورتده رابطهده اولماق، شیعه حدیث حوزه سینی آیری بیر سمته چکدی. امام خصوصیتلری یئتلرینده مطرح اولان سؤزلر و امام اقتداری اینن حوزه سی بارهده اولان یئتلر، غیر سیاسی جنبه لرین داها چوخ مطرح اولونماسینی گؤرسدیر. بو بارهده لاپ بؤیوک شاهد امامت یئتی نین کلام یئتی داخلینده یعنی عقیده اصولو ضمنینده اولماسی اولاییلر. بیر حالدا کی اونون عملی جنبه لری فوری اولسایدی فقه حوزه سینه تاپیشیریلاردی. بو وضعیتده تماماً سیاسی و نظامی اولان کرپلا واقعه سی، تصوف حرکتینده حل اولدو.

امامت مفهومون و هابئله کرپلا واقعه سی اینن غیر سیاسی اولماسیندا غالی لرین چوخ نقشلری وار. اونلار اماملارا لاهوتی بنظر وئرماغینان، امامتین سیاستدن آیری اولماسیندا گؤره گلیم تأثیرلری واریدی. غالی لری بو آیه نین تفسیرینده: «هو الذی فی السماء اله و فی الارض اله» دئییردیلر کی یئرده کی «اله» همان امامدیر. اونلارین بو سؤزلری باعث اولدو امام صادق (ع) اونلاری مشرک لردن داها پیس ساییسن.

غالی لرین بیر عده سی ادعا ائیلر دیلر (نعوذ بالله) جبرئیل پیغمبرین سنچمه سینده خطا ائدیپ و حضرت علی نی (ع) سنچمه لی ایدی.

غالی لری کرپلا واقعه سینده عیبیه نظرلری وار. اونلار امام حسین (ع) بو حادثه ده عیسی بن مریمین (ع) اولدوغو موقعیتده نه اوخشاتدیلار. نجه کی یهودیلر مسیحین یئرینه آیری آدمی صلیبه چکدیلر. کرپلادا داکوفه لیلر حنظله بن اسعد شامینی امام حسینین (ع) یئرینه اؤلدورولر! یاخجی اولار همان روایتی بوردا نقل ائدک. علامه مجلسی حدیثین ترجمه سینی بنله یازیب:

این بابویه معتبر سند اینن روایت ائیلر کی اباصلت هروی امام رضائین (ع) محضرینه دئییر: «کوفه ده بیر عده حسین بن علی نین (ع) شهید اولماماسینی ادعا ائیلرلر و الله تعالی حنظله بن سعدی اونا اوخشاتدی و او حضرتی گؤیلره آپاردی، عیسی نی گؤیلره آپاردیگی کیمی. اونلار بو آیه نی حجت و دلیل گئییرلر: «و لن یجعل الله للکافرین علی المومنین سییلا» (نساء/141) الله کافرلری مؤمنلره مسلط ائله مز»

حضرت بویوردو: «بالان دئییلر، الله-ین لعنتی اونلارا اولسون. اونلار پیغمبری (ص) تکذیب ائله ماغینان کافر اولوبلار چونکی پیغمبر (ص) او حضرتین شهادتیندن خبر وئرمیشدی. آ»د اولسون الله-ا کی حسین اؤلدورولدو و حسیندن یاخجی اولاندا اؤلدورولدو یعنی امیرالمؤمنین و امام حسن (علیهما السلام) و رسالت اهل بیتینن هامیمیز شهید اولاروق و منی مکر و حيله اینن زهر اینن شهید ائلیه جاقلاذر. و بو منه پیغمبردن خبر چاتیب. و او حضرتی الله طرفیندن جبرئیل خبردار ائله ییب. الله تعالی نین او آیه ده کی منظورو بودور کی کافرین مؤمنه حجتی یوخدور. نجه اولاییلر بوجور اولسون بیر حالداکی الله تعالی قرآندا پیغمبرلرین ناحق یئره کافرلر طرفیندن اؤلدورولمه سینی خبر وئریب. لیکن اونلارین اولماقلارینن بنله پیغمبرلرین حجتی اونلارا غالب ایدی و حقیقتلری ظاهریدی.